

[Bolligministeren]

har været inde på, har dette forslag en forhistorie, og samtidig står vi over for nogle vanskelige problemer i det, vi har kaldt de samspilsramte bebyggelser. Det kræver megen visdom at løse de problemer, som vitterlig findes i vort samfund, og som vi ikke må lukke øjnene for, og samtidig løse dem på en værdig og respektfuld måde over for de personer, som af en eller anden grund er kommet ud i en vanskelig situation.

Dette lovforslag løser ikke alle problemer. Det foregiver lovforslaget heller ikke, men at et enigt Folketing kan stå bag det instrument, som kommunerne får, synes jeg i sig selv er et flot signal.

Forslaget bebuder også, at dette må følges op af en boligsocial indsats, og jeg håber meget, at også et enigt Folketing vil kunne bakke de initiativer op, som vil komme både fra Socialministeriet og Boligministeriet. Det er sådan, at de to ministerier er i et tæt samarbejde og må yde den indsats, som vi mener er nødvendig. Er der problemer i vort samfund, vil det være forkert at sætte kikkerten for det blinde øje og lade, som om de ikke eksisterer, men de skal også løses på en værdig måde, og dette er altså begyndelsen til det arbejde, der skal gøres.

Så er der nogle, der har stillet mig nogle konkrete spørgsmål.

Til ordføreren for Det Konservative Folkeparti: Jeg vil henlede opmærksomheden på, hvad der står under § 1, nr. 1, nemlig at formålet er at sikre en mere afbalanceret beboersammensætning i enkelte almenlystige afdelinger, og dette er netop det brede sigte. Studerer man flere rapporter – også den sidste, der er kommet fra Statens Byggeforskningsinstitut om, hvad det er, der skaber en samspilsramt bebyggelse – så er der mange forskellige årsager. Det er ikke sådan, at man lige kan se én årsag, men her er der et instrument til at løse alle årsager, og det bliver kommunen, der får instrumentet, og det er væsentligt for mig, at det ikke er én bestemt mennesketype, men kombinationen, der kan skabe problemet, og så er der et instrument til at fjerne alle tænkelige årsager til, at problemet er opstået.

Til Venstre og SF, som havde modsatrettede synspunkter med hensyn til betalingen: Hvis dette indgreb betyder, at der bliver et huslejetab, så har vi fra regeringens side og i ordfører-

kredsen drøftet meget, hvordan formuleringen skulle være, og vi er kommet frem til efter lange overvejelser, at kommunalbestyrelsen kan dække de opståede lejetab, og det må være sådan, at når en kommune får et instrument, må kommunen også have en moralsk forpligtelse til at påtage sig den udgift, som vil kunne blive resultatet for en bestemt bebyggelse, men samtidig tror vi også, at det skal blive en succes, og jeg tror faktisk, at de enkelte kommuner og de enkelte bebyggelser med det beboerdemokrati, der er, har en fælles interesse i at løse nogle problemer.

Så mener vi, at det er rigtigt, at man også går ind i en samarbejdsmodel om den økonomiske side, og det, der er afgørende, er, at kommunen har et instrument, så kommunen, hvis den skønner, at det er rigtigt, kan dække det opståede lejetab, men vi har ikke sagt, at kommunen skal gøre det.

Det er et svar til SF, og det er ud fra respekten for det kommunale selvstyre, idet vi her går ud fra, at når en kommune vil bruge et instrument, er kommunen klar over, at så følger der også en forpligtelse til at påtage sig nogle af de økonomiske byrder, de udgifter, der vil kunne opstå. Vi har prøvet på at balancere og har sikret, at den enkelte kommune, der får et redskab, også får mulighed for at gøre det, vi mener er det moralsk rigtige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 319:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri, lov om boliger for ældre og personer med handicap og realkreditloven. (Decentralisering af det støttede byggeri).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).
(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Dette lovforslag vil skabe en milepæl for byggeriet i den almennyttige boligsektor. Fra 1. januar 1994 vil det være kommunerne, der alene ud fra den lokale vurdering af boligbehovet beslutter, hvor meget og hvilken type af boliger der skal bygges, og om det skal være almindelige familieboliger, ungdomsboliger eller boliger til ældre.

Samtidig blødgøres rammebeløbet, inden for hvilket byggeriets pris skal holdes.

Endelig er der fastholdt en statslig pulje til forsøg både af byggeteknisk og grøn karakter og til boligtyper for særlig udsatte grupper.

Socialdemokratiet er helt enig med sigtet i lovforslaget. Vi finder det rigtigt, at beslutningen om byggeriets omfang lægges ud til kommunerne, der i samarbejde med de lokale boligforeninger bedst kan vurdere de nærmeste års behov for nye boliger. Ølgaards teori om snarlig boligmætning er jo for længst død og borte, og der vil også i de kommende år være behov for at bygge inden for den almennyttige sektor.

I Socialdemokratiet lægger vi samtidig afgørende vægt på, at det statslige engagement fastholdes, fordi det nu engang må være en national opgave at sikre grundlaget for at løse de boligsociale opgaver. Det statslige engagement fastholdes fuldt ud med det foreliggende lovforslag, uden at statens mulighed for at styre sit eget budget af den grund fjernes. Udløser byggeaktiviteten i et år et samlet større statsligt tilskud end budgetteret, kan det modregnes i bloktilskuddet det kommende år.

Der er altså tale om en uændret byrdefordeling ved uændret byggeaktivitet. Det bliver ikke den enkelte byggeaktive kommune eller det enkelte projekt, der får mindre støtte fra staten, men alle kommuner under ét. Det fjerner risikoen for, at nogle kommunalbestyrelser af den grund afviser, at der kan bygges almennyttigt i deres kommune. Det er også en vigtig pointe i den valgte styringsmodel.

I den sammenhæng skal det også understreges, at beboerbetalingen og beboerindskuddet fastholdes på et uændret niveau i forhold til i dag i de tre boligtyper, der omfattes af decentraliseringen. Rammebeløbet har alle i den almennyttige boligsektor nærmest et had-kærlighedsforhold til. På den ene side sikrer rammebeløbet, at byggeriet ikke bliver så dyrt, at huslejerne ikke kan betales, og på den anden side kan det hindre selv veldokumenterede grønne investeringer, der i driftsfasen kan give lavere huslejer – blot for at nævne et par af de modgående interesser.

Lovforslaget fastholder rammebeløbet som en vejledning for kommunerne, der altså kan godkende dyrere projekter, hvis man finder det hensigtsmæssigt i det konkrete tilfælde.

Til gengæld lægges der i forslaget op til, at det alene bliver kommunen, der skal bære støtten til denne del af byggeudgiften.

I Socialdemokratiet er vi i tvivl om, hvorvidt det er det helt rigtige, ikke mindst fordi vi er meget optaget af at fremme de grønne investeringer. Jeg vil derfor gerne opfordre boligministeren til at prøve en gang til – og vi bidrager gerne i udvalget – at finde en afløser for rammebeløbet, eventuelt en mere fleksibel model, der ikke lægger hindringer i vejen for fornuftige investeringer, der i næste omgang kan give driftsbesparelser. Måske kan det nytte også at tale med Kommunernes Landsforening og Boligselskabernes Landsforening, der jo tidligere har været fremme med en model for decentralisering ikke fjernt fra den, vi har her i lovforslaget.

At fastholde en statslig pulje til forsøgsbyggeri er udmærket, og rigtigt anvendt kan det give et væsentligt bidrag til udvikling af nye komponenter og byggeteknikker, nye grønne metoder og dokumentation for deres nyttevirkning i drift i forhold til ressourcebesparelser og miljøvirkninger.

Endelig er der en særlig pulje til forsøg med løsninger af boligproblemerne for de hjemløse. Det er vigtigt at sikre, at der fortsat sker fornyelse og udvikling af boligbyggeriet både i den almindelige familiebolig, i ungdomsboliger og i boliger til ældre.

Boligministeren har valgt en meget konkret binding på støtteformen, som uden tvivl også i de fleste tilfælde vil være egnet til at fremme forsøgsprojekter, men jeg har fantasi til at fore-

[Sonja Mikkelsen]

stille mig perspektivrige projekter, der i udviklingsfasen, første gang det skal prøves, kun kan gennemføres med et andet støtteniveau. Derfor vil jeg spørge boligministeren, om han vil være indstillet på en opblødning af støttereglerne, og samtidig spørge, om puljen ikke bør kunne bruges til alle tre boligtyper, der fortsat vil blive opereret med.

De øvrige elementer i forslaget skal jeg ikke bruge mange ord på. Det drejer sig om, at kommunen ikke kan meddele tilsagn, hvis antallet af ledige almennyttige lejligheder, ungdomsboliger og ældreboliger i kommunen i alt overstiger 2 pct. Det drejer sig om gebyrmuligheden for kommunerne, og vi er også enige i, at det almennyttige boligbyggeri bør være handicap- og ældrevenligt generelt, og at realkreditloven må ændres som en konsekvens af de nye finansieringsregler.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Jeg har altså lige en enkelt lille ting, jeg er nødt til at få sat på plads.

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet:

I det forrige lovforslag accepterer man eller tillader man, at der er tomme boliger, og nu siger ordføreren, at der stadig væk er mangel på boliger. Hvordan harmonerer de ting?

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Godt nok er Danmark et lille land, men man kan jo ikke afvise, at der kan være boligmangel i Ringkøbing, samtidig med at der er boligoverskud i Slagelse, og derfor skal vi også have de muligheder inde i billedet. Det er en af forklaringerne.

Men man kan da have ledige lejligheder i enkelte kommuner. Vi kan tage eksemplet fra Århus Kommune, hvor man har Gjellerup-planen, og vi kan forestille os en situation, hvor kommunen i kraft af en beslutning om, at man vil godkende fremtidige lejere, er medvirkende til, at der i perioder står tomme lejligheder. Hvis det antal tomme lejligheder så overstiger 2 pct. af det samlede antal almennyttige boliger i Århus Kommune, vil der altså ikke kunne bygges nye almennyttige boliger i Århus Kommune.

John Vinther (KF):

Det er et ret så omfattende lovforslag, vi her behandler, og jeg skal derfor heller ikke på nuværende tidspunkt gå i dybden med de enkelte elementer i lovforslaget. Det får vi rig lejlighed til at gøre under udvalgsbehandlingen.

Jeg skal i stedet koncentrere mig om et enkelt af elementerne i lovforslaget og redegøre for de bekymringer, som vi har i den konservative folketingsgruppe.

Det absolut mest væsentlige i dette lovforslag er vel det forslag, der indebærer, at den centrale kvotestyring afløses af en decentral beslutningsproces, således at det altså er kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om opførelse af nyt støttet byggeri.

Se, der skal som udgangspunkt ikke herske tvivl om, at vi fra konservativ side altid gerne medvirker til decentralisering. Beslutningerne skal efter vores opfattelse træffes så tæt på den enkelte borger som overhovedet muligt.

Når det er sagt, er jeg altså også nødt til at skynde mig at sige, at vi ikke er helt sikre på, at det er det, der i dette her tilfælde vil være det rigtige at gøre. De ord, der er anført i bemærkningerne til lovforslaget om decentralisering, er da meget smukke, men jeg er hamrende sikker på, at det vil føre til, at der vil blive opført flere almennyttige boliger, end det vil være tilfældet med de nuværende regler.

Der skal nok være en eller to kommuner i landet, der føler sig fristet til at få sat gang i noget almennyttigt byggeri, og når man er gået i gang med det, finder man ud af, at den statslige finansieringsdel er opbrugt. Selv om det så betyder en reduktion af bloktilskuddene, vil det alt andet lige medføre, at der anvendes flere skatteyderkroner, end det er tilfældet i dag.

Vi er altså bange for, at det her vil medføre en eksplosion, nej, det er måske lidt meget sagt, men i hvert fald en vækst i den almennyttige boligsektor. Det bekymrer os, og det kan vi ikke medvirke til.

Om de øvrige elementer i lovforslaget skal jeg ikke sige andet og mere, end at jeg synes, det på nuværende tidspunkt er lidt uoverskueligt, og vi vil derfor under udvalgsbehandlingen stille en lang række spørgsmål for at få belyst de nærmere konsekvenser.

Det gælder i øvrigt også de økonomiske konsekvenser, for om end noget af det ser meget smukt ud, tror jeg, det er en smule naivt at

[John Vinther]

tro, at alle kommuner i dette land vil gribe det her så fornuftigt an, at det ikke kommer til at medføre flere skatteyderkroner end det, der er anført her.

Afslutningsvis skal jeg altså blot kort konstatere, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte lovforslaget.

Bodil Thrane (V):

Boligministeren fremsætter nu et lovforslag, hvor vi i princippet afskaffer kvotesystemet. Det er set med Venstres øjne helt fint, da denne centrale styring af boligbyggeriet har været mere eller mindre tilfældig, eller den har i hvert fald ikke repræsenteret et helt nøje vurderet lokalt behov eller den kommunale selvbestemmelse.

Jeg synes, de nævnte forenklinger i lovforslaget er gode. Det er en fordel, at reglerne om almennyttige boliger, ungdomsboliger og ældreboliger nu harmoniseres, og det er en fordel, at reglerne for lånefinansiering indgår som en forhandlingsdel mellem stat og kommuner årligt.

De ændrede regler for ydelsesstøtten finder vi rimelige, og det er også i Venstres ånd, at kommunalbestyrelsen selv skal bestemme, hvis byggeprisen overstiger rammebeløbet.

For så vidt angår forsøgsbyggeri finder vi i Venstre, at det er et nødvendigt supplement til vort almindelige byggeri, fordi det som bekendt befordrer nytænkning og forbedrer både kvalitet, sundhed og alle de andre gode, fremadrettede bud på boligindretning, byggeri og miljø. Altså er det også anbefalelsesværdigt.

Forslaget om 200 almennyttige boliger om året til hjemløse er også et forsøg værd. Set sammen med det lovforslag om bofællesskaber, vi senere skal behandle, indeholder det mange positive elementer.

Med Venstres briller finder vi også det fremtidige kommunale ansvar for indretning af ældre- og handicapvenlige boliger helt i overensstemmelse med vores tillid til det kommunale selvstyre. De nævnte nødvendige ændringer, der må foretages i realkreditloven, vil vi se positivt på.

Det, der så står tilbage, og som vi slet ikke kan acceptere, er det kollektive ansvar, kommunerne får. Hvis det helt reelle billede af behovet for fremtidigt støttet byggeri skulle vise sig, burde lovforslaget have anvist det direkte

ansvar for den enkelte kommune. Som lovforslaget er, vil vi i værste fald se en forstærket affolkning af de tyndt befolkede områder, fordi kreditforeningerne måske vil forstærke deres restriktive udlånspolitik netop dér.

Men hvad værre er, kommunernes mulighed for at have hånd i hanke med, hvornår omdrejningspunktet er nået, bliver mildt sagt meget begrænset. I værste fald vil forsigtige kommuner komme til at betale for et offentligt støttet byggeri, de ikke selv har glæde af, fordi bloktilskuddet eventuelt reduceres, hvis eller når omdrejningspunktet overskrides. Man pålægger kommunerne et ansvar, de ingen indflydelse har på.

Netop det kollektive ansvar ser ud til at være det, regeringen har ment skulle være mekanismen, der skal få udbud og efterspørgsel til at passe sammen, og det mener vi er forkert. Hvis man nu overlader ansvaret til den enkelte kommune, vil det ikke være nødvendigt med kontrol og overvågning og med at tælle tomme boliger og skrive indberetninger, for ethvert kommunalbestyrelsesmedlem har et udtalt talent for at sikre sin egen kommune den bedste politik, også når vi taler boligpolitik.

Derfor skal jeg konstatere, at der er et par store tidsler i det her lovforslag, forslag, som Venstre ikke kan støtte, men vi vil naturligvis appellere til regeringens forhandlingsvilje, hvorfor vi meget positivt vil arbejde med i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Mit indlæg her er ikke ment polemisk, men jeg kan ikke lade være med alligevel at spørge fru Bodil Thrane efter de betænkeligheder, som hun fremførte på Venstres vegne omkring det, man kaldte det kollektive ansvar.

Jeg forstod det ikke rigtig. Jeg forstod, at Venstre var for, at man lagde tingene ud til kommunerne, for det øgede ansvar til kommunerne, og at fru Bodil Thrane i høj grad understregede troen på, at en kommunalbestyrelse selv kunne bestemme. Men så må konsekvensen jo være – hvis man er imod, at staten begrænser sine udgifter – at så skal kommunerne selv betale det hele, for en eller form for styringsmekanisme på de statslige udgifter må man vel have. Eller hvad er det, man forestiller sig fra Venstres side, hvis man på den ene side

[Jørgen Estrup]

ønsker decentralisering og på den anden side ikke ønsker at risikere at komme ud over det punkt, hvor statens garanti dækker?

Hvad er det for en løsning, Venstre tænker på? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Når man har en pulje, som skal dække hele landet på boligområdet, vil det være uhyre svært, når man uddelegerer på den her måde, for den enkelte kommune at se, hvornår man har overskredet den samlede kvote. Derfor mener vi, at vi bør finde en model, hvor den enkelte kommune kan sige, at nu er rammen for kvoten nået, hvorefter man får straf, hvis man overskrider rammen – og ikke som her, hvor det bliver kollektivt, og hvor følgen bliver, at hvis boligkvoten totalt bliver overskredet på landsplan, bliver der reduceret i bloktilskuddet, og det vil gå ud over alle kommunerne, både dem, der bygger, og dem, der ikke bygger. Det synes vi er urimeligt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jamen det er da klart, at der er et problem. Det kan jeg også godt se. Selvfølgelig vil den enkelte kommune føle, at man ikke har det sikkerhedsnet, som man altid gerne vil have økonomisk, når man på denne måde får overladt en del af ansvaret, men det ligger jo i, at ansvar og beslutninger på det økonomiske område her i højere grad kommer til at hænge sammen.

Den helt ekstreme løsning ville selvfølgelig være at sige, at staten trækker sig totalt ud af det her. Så vidste den enkelte kommune præcis, hvor den var henne. Men jeg synes, at Venstre sådan set – hvis man i princippet er tilhænger af decentraliseringstanken, men blot mener, at det er en gal konstruktion, man har fået – har et vist ansvar for selv at skitsere en løsning. Det her forslag er jo ikke undfanget i et tilfældigt baglokale i et af ministerierne. Vi ved godt, at der er visse kommunale fingre med i spillet.

Derfor: Hvis Venstre ikke deler den opfattelse, som de pågældende kommunale myndigheder har, ville det være meget interessant for os andre og måske fremmende for processen og for den løsning, vi kunne ende med, hvis Venstre ville komme med et udspil.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Det har været helt med vilje, jeg har ønsket at sige de her ting fra talerstolen, og jeg understregede, at vi meget konstruktivt ville arbejde med under udvalgsarbejdet, fordi vi ønsker decentralisering for boligområdet.

Som hr. Jørgen Estrup selv sagde, har der været arbejdet med det gennem længere tid, og vi ser gerne de her mekanismer gå igennem, og vi vil meget gerne medvirke til at finde en løsning, så ikke visse kommuner bliver ramt, fordi andre måske redder sig utidigt.

Pelle Voigt (SF):

Det forslag, vi nu behandler, har vi ventet ganske længe på, og ikke mindst har vi ventet på et ordentligt politisk udspil, siden Kommunernes Landsforening og Boligselskabernes Landsforening for et godt stykke tid siden nåede frem til et fælles forslag om en sådan decentralisering af det almennyttige byggeri.

SF har flere gange sagt, at efter vores opfattelse var det indlysende, at det gamle centrale fordelingssystem og kvotetildelingerne havde overlevet sig selv, og at den eneste realistiske løsning for at komme ud over alle de vanskeligheder, som var skabt, var en decentralisering efter de hovedretningslinier, som var foreslået af Kommunernes Landsforening og Boligselskabernes Landsforening. Derfor ser vi som helhed meget positivt på det forslag, der her er fremsat, men jeg vil også godt påpege nogle betænkeligheder, vi har ved forslagets konkrete udformning på en række punkter, som vi håber at få lejlighed til i Folketingets Boligudvalg at drøfte grundigt og få rettet op.

Med hensyn til det positive vil jeg sige, at det er overordentlig væsentligt, at det statslige engagement i forslaget bibeholdes, men vi er ikke tilfredse med, at man tager udgangspunkt i det nuværende ganske lave niveau for almennyttigt byggeri, ungdomsboliger og ældreboliger i det såkaldte omdrejningspunkt. Det er vores opfattelse, sådan som det også blev antydnet i den socialdemokratiske ordførers tale, at forudsætningerne for den boligpolitik, vi hidtil har ført – nemlig de boligbehovsanalyser, som blev fremlagt i Ølgaardrapporten – for længst er modbevist af Ølgaardrapportens eget grundlag. Hvis man tager de nugældende tal og anvender Ølgaardrapportens egne bereg-

[Pelle Voigt]

ningsmetoder, når man altså frem til et betydelig højere boligniveau end det, vi hidtil har indrettet det støttede byggeri på, og det bør der tages udgangspunkt i, når vi drøftet forslaget.

Vi er svært tilfredse med den kollektivitet, som kommunerne i forbindelse med dette forslag kommer ind i. Vi tror, at det er en god måde at få spredt det almennyttige byggeri ud over landet på, at kommunerne som sådan hæfter for eventuelle overskridelser af den samlede støtte. Det betyder jo, at de kommuner, som slet ikke bygger almennyttigt, på den måde i virkeligheden også kommer til at være med til at betale udgifterne og dermed kan tænkes at få et øget incitament til at løse nogle af de mange store boligsociale problemer, vi står over for. Det er noget, som vi flere gange har behandlet forslag om i Folketinget, uden at vi har kunnet enes om tilfredsstillende løsninger.

Vi finder, at den kommunale grundkapital, man forestiller sig i forslaget, er for høj. Den bør gøres mindre, eller der bør alternativt kunne stilles en sikkerhed for langfristede kommunale lån. Vi finder, at man under behandlingen i Boligudvalget, sådan som andre ordførere også har kredset om, bør undersøge, om vi ikke helt kan fjerne rammebeløbsstankegangen fra forslaget. Den har udlevet sig selv for mange år siden, og den er nogle steder årsag til et for højt huslejeniveau, andre steder årsag til, at projekter, f.eks. grønne byggeprojekter med lave driftsudgifter, har vanskeligt ved at komme i gang.

Vi er også betænkelige ved, at den forsøgsbestemmelse, som er sat ind, øjensynlig helt skal tages af den permanente pulje, man afsætter til dette projekt. Vi synes nok, at man i en tid, hvor vi gør så meget og anvender så store midler for at sætte øget gang i byggeriet, burde kunne holde forsøgsordningspuljen uden for dette system, sådan at det ikke går ud over den samlede ramme for det støttede byggeri.

Endelig vil vi godt have en grundig drøftelse i udvalget af sammenhængen mellem dette forslags elementer og det forslag, vi skal behandle efterfølgende om bofællesskaber. Det forekommer os en anelse bagvendt, at man, når man foretager en sådan decentralisering, samtidig vil operere med en speciallovgivning på bofællesskabsområdet; det burde kunne løses sammenhængende. Hvis vi drøfter det grun-

dig igennem i Boligudvalget, burde vi kunne nå frem til konstruktioner, der langt mere ligner den såkaldte almene bolig, hvilket var et af hovedsynspunkterne i det oprindelige forslag fra Kommunernes Landsforening og Boligselskabernes Landsforening.

Kim Behnke (FP):

Vi har i Fremskridtspartiet haft fornøjelsen af tre gange at kunne nedsætte kvoten for det støttede byggeri, og vi har alle tre gange gjort det med stor entusiasme, fordi vi både ideologisk og realpolitisk mener, at det simpelt hen er forkert, at staten subsidierer denne form for byggeri. Når vi skal vurdere dette forslag, er vores udgangspunkt derfor også, om det fører os nærmere til eller længere væk fra den situation, at staten ikke skal subsidiere byggeri. Vi må nemlig konkludere, at ligegyldigt hvilke områder man vælger, tilsiger alle erfaringer os, at når først der lægges ud med, at det decentralt skal besluttes, hvorvidt man ønsker et byggeri, der stadig væk skal betales centralt, vil alle gerne have en bid af kagen, og derfor mister Folketinget det styringsredskab, det er årligt i forbindelse med finansloven at skulle fastsætte kvoten.

Vi er ikke modstandere af forslaget, fordi vi ikke synes, at kommunerne skal have lov til lokalt at have indflydelse på den byudvikling, der finder sted. Det skal kommunerne selvfølgelig inden for rimelighedens grænser, men det må stadig væk være den, der betaler, der afgør, hvor mange byggerier der skal sættes i gang, og det er skatteyderne. Vi så helst, at de helt kunne slippe for det, men i mangel af bedre er det altså et flertal i Folketinget, der bestemmer størrelsen af de skattemidler, der skal bruges.

Vi har selvfølgelig læst bemærkningerne og har fulgt den debat, der har været om den argumentation, der ligger bag ønsket om at decentralisere, men når vi hører, hvem det er, der deltager i debatten, bliver vi endnu mere overbevist om, at vores synspunkt er korrekt.

Der er altså en let skjult dagsorden, der går ud på, at nu skal man for alvor have gang i det støttede byggeri. Den mest ærlige var måske SF's ordfører, hr. Pelle Voigt, der sagde, at tiden nu var inde, hvor man slap tøjlerne og gik i gang med at få bygget for at få bedre husning, for der er et enormt potentiale, mener hr. Pelle Voigt. Vi er enige i, at der er brug for at få byg-

[Kim Behnke]

get og få forbedret byggeriet i Danmark, men det skal bare ikke være statsstøttet.

Det er ikke for at provokere hr. Pelle Voigt, men Milton Friedmann har meget klogt udtalt, at næst efter at smide en atombombe i en storby er det værste, man kan gøre at regulere boligbyggeriet. Det er sket i Danmark siden Anden Verdenskrig, og vi har alle problemerne, som vi konstant lapper på i boliglovgivningen, i skattelovgivningen osv., og derfor kan det ikke nytte, at vi fortsætter med at sy nye lapper på og klippe nye huller i kludetæppet; i stedet bør man bruge kræfterne på at få afviklet stats-subsidieringen, og den har vi som sagt været med til at få droslet ned en tre gange.

Vi er bange for, at dette vil resultere i, at kvoterne eksploderer, og der er nogle, der har det ideologiske mål. Vi har det ideologiske mål at forhindre det, og derfor vil vi stemme nej til forslaget.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det skal ligge mig fjernt at diskutere Milton Friedmanns atombombeteorier med hr. Kim Behnke, men jeg vil egentlig spørge til sammenhængen i hr. Kim Behnkes argumentation, for det interesserer mig oprigtigt, hvordan Fremskridtspartiet vil agere i forhold til dette forslag.

Sådan som jeg har forstået hr. Kim Behnke, er han modstander af støttet byggeri, men går ind for at fastholde en kvoteordning for det støttede byggeri, og det synes jeg placerer hr. Kim Behnke med et interessant paradoks, når denne lovgivning nu bliver vedtaget. Vil Fremskridtspartiet så fortsat foreslå, at man sætter årlige kvoter på finansloven? Vil Fremskridtspartiet i overensstemmelse med hr. Kim Behnkes principielle synspunkt foreslå, at den årlige kvote, man afsætter på finansloven hvert år til støttet byggeri, bliver 0?

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Hr. Kim Behnke redegjorde for, at Fremskridtspartiet vil fjerne statsstøtten til byggeri. Jeg skal så spørge, om det også indbefatter statsstøtten til parcelhusbyggeri. Det er jo alle bekendt, at vi via rentefradraget rent faktisk medvirker til en omfattende støtte til parcelhusbyggeriet. Det var ikke det, jeg horte i går.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Pelle Voigt har forstået det fuldstændig korrekt. Det er Fremskridtspartiets ønske, at så længe der skal være støttet byggeri, skal kvoten bevilges af den samme myndighed, altså Folketinget, som træffer beslutningen, og ikke af kommunerne, der successivt kan afgøre, hvor meget byggeri de gerne vil have, for så ender vi måske ikke lige nu, men i løbet af et par år i den situation, hvor Folketinget så bare har at betale.

Vi har jo set, hvordan det går. Allerede med det nuværende system er der en parallelforskydning, for på det tidspunkt, hvor Folketinget ved den årlige finanslov tager stilling til kvotens størrelse, har man allerede givet tilsagnene, hvorfor der er en grænse for, hvor langt man årligt har kunnet nedsætte kvoterne de tre gange, hvor Fremskridtspartiet har haft fornøjelsen.

Vi havde endda en forhandling i Folketinget, hvor vi langt ud på natten skulle have Justitsministeriet til at vurdere, hvorvidt det var grundlovsbrud at sætte kvoten længere ned end så og så meget, fordi der var en politisk aftale om den, og da måtte vi give os og sige, at Boligministeriet altså allerede havde afgivet nogle tilsagn, som vi var nødt til at honorere. Det bliver meget værre, når det er røget ud i kommunerne, så det ikke kun er Boligministeriet, der afgiver disse tilsagn.

Til fru Sonja Mikkelsen er der kun det at sige, at regeringen under skattedebatten havde ét enkelt rigtigt synspunkt, nå, der var måske flere – to – men det ene af dem var, at når man nedsætter skatten, nedsættes værdien af rentefradraget selvfølgelig også. Den bedste måde at afskaffe rentefradraget på er at afskaffe indkomstskatten, helst fra bunden af, og Fremskridtspartiet har grundigt beskrevet, hvordan det kan lade sig gøre, så der er ingen nyhedsværdi i det.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Hvis man skal dømme efter den retning, debatten har taget i dag, risikerer man meget nemt at komme i den situation, at det, næste gang vi skal fastsætte omfanget af det almennyttige byggeri og andet støttet byggeri, da kun

[Pelle Voigt]

er Fremskridtspartiet måske med følgeskab af ét andet parti, der mener, at man skal opretholde en kvoteordning.

På den baggrund må jeg spørge hr. Kim Behnke, hvilken størrelse Fremskridtspartiet så har tænkt sig at kvoten skal have, idet jeg går ud fra, at det så må være Fremskridtspartiets opgave at fremsætte forslag til finansloven om en sådan kvote.

Jeg forstår ikke, hvordan Fremskridtspartiet vil forene det med det principielle synspunkt, at der slet ikke bør være noget støttet byggeri, medmindre man vil fremsætte forslag om en kvote på nul, hvilket efter min mening er indlysende meningsløst. Det ville da være et interessant skridt i den rigtige retning, hvis Fremskridtspartiet gjorde sig tanker om rent positivt at fremsætte et forslag til en almenlyst kvote, godt nok efter at virkeligheden for længst har overhalet det antikverede og bureaukratiske system, som kvotestyringen er, men set i forhold til Fremskridtspartiets mere stenalderagtige synspunkter ville det være et fremskridt, og derfor kunne jeg da godt tænke mig at høre, hvad vi kan forvente os fra den kant.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det, der er stenalder, og det, der er antikveret, er troen på, at statssubsidier fører noget godt med sig.

Der er et flertal i Folketinget, der stadig væk har det antikverede synspunkt. Vi er ikke en del af det flertal, og da Fremskridtspartiet ikke har 90 mandater og derfor ikke – endnu i hvert fald – kan få det, som vi gerne vil, kan jeg sige til hr. Pelle Voigt, at Fremskridtspartiets fremgangsmåde vil være den, at vi ved de årlige finanslovforhandlinger vil kæmpe for trin for trin at få kvoterne nedsat, ligesom det er lykkedes at gøre det 3 år i træk, men hvis man vedtager dette lovforslag, mister Folketinget og dermed også Fremskridtspartiet dette styringsredskab. Jeg ved godt, at hr. Pelle Voigt af ideologiske grunde ønsker at tage det fra os, fordi hr. Pelle Voigt ønsker, at det støttede byggeri skal eksplodere og få et langt større omfang, end det har i dag, men det er vi modstandere af, for det får også en økonomisk konsekvens, ud over at det ødelægger muligheden for at få genoprettet den balance på det danske boligmarked, som ikke har været der siden Anden Verdenskrig.

Addi Andersen (CD):

Efter Centrum-Demokraternes opfattelse er det et godt forslag, der her er fremsat, idet det indeholder en stor grad af decentralisering af det nuværende kvotebelagte byggeri.

Det giver kommunerne en betydelig større frihedsgrad, at de, hvad angår almenlyst byggeri, fremover ikke nødvendigvis skal være bundet af kvoter, men kan træffe beslutning om igangsætning af byggeri med statslig finansieringsstøtte, når det findes nødvendigt.

Dog vil der ske en reduktion i det samlede kommunale bloktilskud, såfremt det såkaldte omdrejningspunkt overskrides. Det kan betyde, at den enkelte kommune, når den godkender en overskridelse af det vejledende rammebeløb, skal betale den statslige del af ydelsesstøtten, der ligger ud over rammebeløbet.

Efter CD's opfattelse er det tilfredsstillende, at en kommunalbestyrelse ikke kan give tilsagn om igangsættelse af almenlyst byggeri, såfremt antallet af ledige lejligheder opført med statslig og kommunal støtte i alt overstiger 2 pct.

Vi har tidligere erfaret, at gældende bestemmelser vedrørende indretning af støttet byggeri ikke i alle tilfælde er opfyldt, hvorfor vi finder, at det er rigtigt med en præcisering på dette område, således at såvel lejlighederne som adgangsvejene er velegnede for ældre og handicappede.

CD vil medvirke til en hurtig udvalgsbehandling af lovforslaget.

Jørgen Estrup (RV):

Dette er jo en næsten nostalgisk oplevelse. Det er måske sidste gang, vi skal høre hr. Pelle Voigt snakke om de alt for små kvoter og Ølgaardudvalgets forkerte beregninger, mens hr. Kim Behnke på den anden side snakker om sin strategi for at få skovlen under det støttede byggeri.

Det vil vi alle sammen savne, og derfor burde man måske slet ikke gå denne vej, men eftersom det jo ikke er et spørgsmål om at forlyste Folketinget, men om at gøre noget fornuftigt, mener vi fra radikal side immer væk, at det er en god ordning, man her er på vej ind i, fordi vi får noget, som er nok så vigtigt, nemlig en sammenhæng mellem de steder, hvor behovet kan vurderes, og hvor ønskerne er, og dér, hvor beslutningerne tages og ansvaret pådra-

[Jørgen Estrup]

ges. Det er en god ting, og det kan godt undre mig, at ifølge noget af det, vi har hørt i dag fra hr. Kim Behnkes og også fra hr. John Vinthers side, er der en utrolig frygt for, at det nu løber løbsk, og at det vil føre til et for stort almennyttigt byggeri, men der er jo lagt bremseklodser ind i forslaget, og hvis det viser sig, at der er for meget ledigt inden for det almennyttige byggeri, stopper mulighederne for at bygge støttet byggeri.

Derfor må man nok sige, at det, som egentlig kommer til udtryk både fra hr. Kim Behnkes og fra hr. John Vinthers side, er en manglende tiltro til den kommunale beslutningsevne. Man frygter altså simpelt hen, at kommunerne forbygger sig, og at man kører ud over kanten, men det synes jeg ikke der er nogen som helst grund til at tro. Jeg synes nok så meget, at man kunne frygte, at man stadig væk får det, som vi har kunnet iagttage, nemlig nogle kommuner, der ikke vil løse deres boligsociale opgave, for den del af problemstillingen er der sådan set ikke nogen løsning på i dette forslag.

Men fra radikal side hilser vi velkommen, at vi altså nu får beslutningerne udlagt dér, hvor de hører hjemme, men at vi samtidig bevarer andelsboligens form, sådan at den ikke skal harmoniseres, men stadig væk kan være en speciel boligform. Vi hilser også velkommen, at der fortsat er et statsligt medansvar, som bl.a. består i at skabe udvikling i byggeriet. Det tror jeg er vigtigt både for det byggeklima, som vi alle sammen skal trives i, for byggeeksporten og for sektoren som helhed.

Så jeg hilser dette forslag meget velkomment og håber, at vi kan få det hurtigt færdigbehandlet.

Lysholm Christensen (KRF):

Med dette forslag brydes et gammelt princip om central styring af opførelse af almennyttige boliger og ungdomsboliger.

Det hilser vi med tilfredshed; vi tror, det er rigtigt, at man nu tager skridt til en decentralisering på dette område. Kommunerne får så kompetence til at bestemme, hvor mange boliger de vil opføre fra og med den 1. januar 1994 med statslig finansiel støtte.

Nu bliver der i højere grad mulighed for at tage hensyn til det lokale behov for at få bygget de rigtige boligtyper, således at det passer til forholdene.

Nu er staten jo involveret i det, og derfor kan man ikke bare uden videre give kommunerne mulighed for at stikke deres snabel ned i statens kasse og bygge på statens regning uden kontrol og regulering. Derfor foreslår man altså indført et omdrejningspunkt, således at man trods alt kan have en styring af området, men bare ikke af den enkelte kommune.

Der er også en anden skrue, som burde kunne berolige hr. Kim Behnke, og det er antallet af ledige lejligheder. Man kan altså ikke bare bygge uhæmmet, hvis man har ledige lejligheder ud over de 2 pct.

Kommunerne kan mod egenfinansiering overskride rammebeløbet. Det finder vi ganske positivt, for så kan de selv vurdere, om de vil investere penge på den led. Vi er også godt tilfredse med den formulering, der er om forsøgsbyggeri og om byggeriet for hjemløse, hvor der stilles nogle helt specielle krav til boligen.

Endelig er der en række andre forhold nævnt i lovforslaget, som vi heller ikke har nogen indvendinger imod.

Vi er godt tilfredse med den forenkling og decentralisering, der bliver indført på dette område, og kan støtte lovforslaget.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg vil gerne takke de partier, som har givet tilslutning til lovforslaget. Der er nogle, der har stillet supplerende spørgsmål, og dem vil jeg gerne kommentere.

Socialdemokratiet nævnte først rammebeløbet. Her kan jeg oplyse over for Socialdemokratiets ordfører, at jeg i aftes, da jeg deltog i kommuneforhandlingerne med KL, havde lejlighed til at drøfte rammebeløbet med KL's formand, og hvis vi kan formulere det på en lidt anden måde, er jeg da meget parat til det. Jeg forstod på Socialdemokratiets ordfører, at det ikke var sigtet, man var uenig i, men at man ønskede at finde en mere smidig udformning. Jeg synes da, at vi skal laborere yderligere på, om vi kan gøre det lidt mere hensigtsmæssigt.

Det er klart, at der er et ønske om, at man ikke bare ikke kommer til at bygge for dyrt, men bygger sådan, at man gør driften billigere på længere sigt. Der er forskellige balancer, og det havde jeg som sagt en god dialog med KL's formand om i aftes, og jeg vil meget gerne medvirke til, at vi her kan lave et eller andet columbusæg, hvis det er muligt.

[Boligministeren]

Det andet, Socialdemokratiets ordfører nævnte, var opblødning af metoden til forsøgsbyggeri. Også her vil jeg da gerne deltage i yderligere drøftelser af, om vi kan skrue det lidt anderledes sammen. Vi er enige om det sigte, som er formuleret i lovforslaget, men hvis vi kan finde en endnu bedre udformning af det, er jeg parat til det. Det var mine kommentarer til Socialdemokratiets to synspunkter.

De Konservative frygtede, at kommunerne vil bygge for meget. Det er svært at spå, især om fremtiden, men når jeg taler med folk fra den kommunale sektor, er de altså bange for, at forslaget i den udformning, som jeg har givet det, vil betyde, at det almenyttige byggeri vil gå ned, ikke således at der slet ikke vil blive bygget, men at man i 1994 vil bygge mindre end i 1993. Sandheden er vel, at ingen helt præcist kan sige, hvordan dette forslag vil påvirke adfærden, men vi må alligevel have lov at gå ud fra, at ingen kommune vil bygge og bygge, så de får tomme lejligheder. Det kan da ikke være en kommunal målsætning at have så mange tomme lejligheder som muligt, og der er vel heller ikke nogen boligselskaber, som ønsker, at de kunne få nogle flere tomme lejligheder. Fra statens side ønsker vi jo heller ikke, at der bliver bygget og bygget, så vi får en masse tomme lejligheder, så vi har altså et fælles ønske.

Der er lavet forskellige stopklodser osv., der er et par skruer, der yderligere kan stilles på, og vi har også inddraget det her under kommunalforhandlingerne. Prøver vi på at se, hvad vi kan lære af historien, kan vi lære lidt af ældreboliglovgivningen, for dér har vi foretaget en decentralisering for nogle år siden. Ældreboligloven var lige blevet gennemført, da jeg forrige gang blev boligminister, og da var der også nogle, der sagde, at man nu ville bygge fuldstændig over gevind, og andre sagde, at vi nu slet ingen ældreboliger fik.

Der skete en vis vækst, og det faldt sammen med det specielle forhold, at man ombyggede plejehjem. Men ser vi væk fra den del, må vi sige, at ældreboligloven faktisk virkede rimelig fornuftig også med hensyn til det antal, der blev bygget. Der var nogle ting, vi skulle justere, og det vil man også kunne gøre her. Hvis det viser sig, at kommunerne bygger væsentligt for lidt, kan vi da gøre vilkårene lidt bedre for

dem. Viser det sig, at de bygger for meget, kan man da justere det, så de f.eks. skal yde lidt mere i grundkapital; værre er problemet dog ikke.

Når man så har det udgangspunkt, som jeg tillader mig at have, at de mennesker, der sidder i kommunalbestyrelserne, har til hensigt at tage nogle fornuftige beslutninger, tror jeg, at den konservative ordfører trygt vil kunne stemme for forslaget med de intentioner, der ligger i det. Er der så nogen spørgsmål under udvalgsarbejdet, vil vi meget gerne prøve at besvare dem så fyldestgørende som muligt.

Til Venstre, der var betænkelig ved kommunernes kollektive ansvar: Da jeg hørte Venstres ordførers udlægning, tænkte jeg, hvad Venstres løsning så var; det kneb for mig helt at forstå, hvilken alternativ løsning Venstre havde, men jeg bemærkede også en positiv vilje fra Venstres side. Jeg vil meget gerne, at Venstres ordfører stiller nogle spørgsmål, som vi så vil besvare så fyldestgørende som muligt, for jeg er da bestemt tilhænger af, at den enkelte kommune får ansvaret. Samtidig tror jeg, at det er nødvendigt at have en styringsmodel, eftersom der er statslige penge involveret, og det er balancen mellem, at vi ønsker decentralisering, men at statslige penge er involveret, der gør, at jeg ikke har kunnet finde nogen bedre model end den, der er lagt frem; havde jeg kendt en bedre, havde jeg selvfølgelig lagt den frem.

Jeg vil da meget gerne prøve at besvare de spørgsmål, man måtte ønske at stille, og gerne høre om andre modeller, men efter det, jeg lyttede mig til, er der ikke nogen bedre, og jeg er glad for, at der er et flertal her i salen, som støtter det forelagte. Som jeg har tilkendegivet under mine kommentarer til flere ordførere, er jeg meget åben over for, at vi foretager de nødvendige småjusteringer, for det er en betydelig lovgivning, vi sætter i værk, og alle vægtige indlæg skal bestemt overvejes nøje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 320:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte, lov om byfornyelse og boligforbedring, lov om boligbyggeri og realkreditloven. (Bofællesskaber, støtte til etablering og drift samt individuel boligstøtte).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).
(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Lissa Mathiasen (S):**

Lovforslaget har til formål på forsøgsbasis at give mulighed for etablering af forskellige typer af bofællesskaber og at ændre, eller man skulle måske hellere sige tilrette boligstøtteloven, så den bedre tilgodeser beboerne i disse bofællesskaber.

Vi synes, at ideen bag etableringen af bofællesskaber på mange måder forekommer positiv og som et meget godt supplement til det allerede eksisterende boligmarked, og ikke mindst tror jeg, at tanken om at give ældre, dvs. dem, der her i forslaget betegnes som 55+, et alternativ vil blive endda meget positivt modtaget. Mange ikke mindst af dem, der pludselig er blevet alene, har efterlyst en sådan boform, hvor man kunne få mulighed for at etablere nye netværk omkring sig. Jeg tror også, vi i denne sammenhæng må forvente, at flere private organisationer vil gå ind i etableringen af denne boligform.

Det andet element, her i forslaget betegnet som særlige bofællesskaber, sigter bl.a. mod de grupper i samfundet, som kan have svært ved at finde og fastholde en bolig på det traditionelle boligmarked, og som samtidig har et socialt betinget behov for en bofællesskabsbolig. Som eksempler kan man nævne personer med psykiske lidelser, personer med handicap osv.

Vi har i Socialdemokratiet meget længe været optaget af at finde gode, brugbare, men også gerne holdbare løsninger til disse mennesker, bl.a. fordi vi beklageligvis må konstatere, at gruppen af hjemløse har været støt voksende igennem de senere år. Derfor må og skal der findes løsningsmodeller, som kan tilgodese det behov, der beklageligvis er.

Den foreslåede model er tænkt som en forsøgsordning i en 3-årig periode. Jeg skal ikke skjule, at vi måske er lidt skeptiske over for, om disse boliger med dette forslag vil blive etableret i virkelighedens verden på de betingelser, som forslaget her giver udtryk for. Men nuvel, det er en forsøgsordning, og som følge deraf vil vi nøje følge udviklingen, men også klart markere, at skulle det vise sig, at den foreslåede løsningsmodel ikke er den farbare vej, vil vi meget gerne fra Socialdemokratiets side forsøge at finde nye og andre modeller, som måske er mere brugbare.

Det, der for os er meget afgørende, og som også er udtrykt i regeringsprogrammet »En ny start«, er, at fællesskabets omsorg for de svage, for de udstødte grupper, styrkes.

Til den foreslåede ændring af boligstøtteloven skal jeg her blot udtrykke vores positive holdning til de væsentlige forbedringer, forslaget lægger op til set i relation til disse bofællesskaber.

Hermed være sagt, at vi kan støtte det fremsatte lovforslag, men vi vil meget opmærksomt følge udviklingen undervejs i forsøgsperioden ud fra den betragtning, at vi har et reelt ønske om at skaffe boliger, bedre løsningsmodeller, ikke mindst til de grupper, som i dag står meget svagt i vort samfund.

Pernille Sams (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi positivt indstillet over for dette lovforslag. Vi synes, at bofællesskabsformen er en god idé, og det er i øvrigt også et forslag, som KV-regeringen i sin tid arbejdede med.

Lovforslaget opererer med to typer bofællesskaber: særlige bofællesskaber og de såkaldte 55+-bofællesskaber.

Om de første vil jeg sige, at det er positivt, at der åbnes for, at mennesker med et socialt betinget behov for at bo på denne måde nu også får mulighed for det. Når man ser på alternativet, der for disse personers vedkommende ofte